

Merikarvian Hamskerin arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventointi 2016

KUVAILEHTI

JULKAISUJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	30.6.2016
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS		ASIANUMERO	MH 3004/2016/04.01
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Selkämeren kansallispuisto		
ALUEEN NIMI	Merikarvia, Hamskeri		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Ouran saaristo FI0200077		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Tapani Tuovinen		
JULKAISUN NIMI	Merikarvian Hamskerin arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventointi 2016		
TIIVISTELMÄ	<p>Hamskerin saarella tehtiin 21.6.2016 nopea arkeologinen yleisinventointi. Tavoitteena oli saada lisätietoa tulevia muinaisjäännösten hoitotöitä varten. Samalla tarkistettiin Henrik Janssonin ja Tuomo Lindholmin vuonna 2011 tekemiä havaintoja. Saarella dokumentoitiin kaksi <i>tomtning</i>-jäännöstä, kivikehä, paahus sekä rakennuksenjäännös.</p>		
AVAINSANAT	Selkämeren kansallispuisto, Merikarvia, kalastus, muinaisjäännökset, kulttuuriperintö.		
MUUT TIEDOT	Kansikuva: <i>tomtning</i> -jäännös Hamskeri 2. Valok. Tapani Tuovinen		
SARJAN NIMI JA NUMERO			
ISSN	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)		
SIVUMÄÄRÄ	17	KIELI	I
KUSTANTAJA	PAINOPAIKKA		
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

Tiivistelmä

Taulukko 1: Inventoinnin perustiedot

Työn suorittaja	<i>Metsähallitus / Tapani Tuovinen</i>
Selvityksen ja inventoinnin syy	<i>Muinaisjäännösten hoito</i>
Työn rahoittaja/tilaaja	<i>Metsähallitus</i>
Inventoinnin laji	<i>Yleisinventointi</i>
Kenttätyön ajankohta	<i>21.6.2016</i>
Dokumentointi- ja löytöaineiston arkistointipaikka	<i>Dokumentointiaineisto: Metsähallituksen arkisto. Taloudellinen tekijänoikeus kuviin on Metsähallituksella. Tämän raportin valokuvat on ottanut Tapani Tuovinen.</i>
Inventointialueen laajuus, ha	<i>9.13 (saaren pinta-ala)</i>
Inventointialueella olevat Natura 2000 -alueet	<i>Ouran saaristo FI0200077</i>
Inventointialueella olevat suojelualueet	

Sisällys

TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLLYS	4
LUETTELO KOHTEISTA	5
MAASTOTYÖ.....	5
ALLEKIRJOITUS	7
KOHTEET	8

Luettelo kohteista

Taulukko 2. Luettelo tarkastetuista arkeologisista kohteista.

Mjreki	Reiska	Nimi	Tyyppi	Tyyppin tarkenne	i(ykj)	p(ykj)	Kunta	Rajausperuste	Uusi kohde	Merkittävyyssehdotus
	185655	Hamskeri 1 tomtning	7100	7118 Historiallinen aika	3201821	6872587	484 Merikarvia	Näkyvät rakenteet	On	Mj
	185656	Hamskeri 2 tomtning	7100	7118 Historiallinen aika	3201814	6872556	484 Merikarvia	Näkyvät rakenteet	On	Mj
	185661	Hamskeri 3 kivikehä	7100	7118 Historiallinen aika	3201857	6872510	484 Merikarvia	Näkyvät rakenteet	On	Mj
	185662	Hamskeri 4 paahus	7100	7118 Historiallinen aika	3201836	6872446	484 Merikarvia	Näkyvät rakenteet	On	Muu kpk
	185674	Hamskeri 5 rakennuksenjäännös	7100	7118 Historiallinen aika	3201845	6872784	484 Merikarvia	Näkyvät rakenteet	On	-

Maastotyö

Metsähallituksen Etelä-Suomen Luontopalvelut järjestää syksyllä 2016 talkooleirin Selkämeren kansallispuiston muinaisjäännösten hoitamiseksi. Kohteeksi on valittu Merikarvian Hamskerin saari.

Hamskerin saarella tehtiin 21.6.2016 nopea arkeologinen yleisinventointi, jonka tavoitteena oli saada lisätietoa muinaisjäännösten hoitotöitä varten. Henrik Jansson ja Tuomo Lindholm inventoivat saarella vuonna 2011 Selkämeren kansallispuiston perustamisen yhteydessä, ja heidän havaintonsa tulivat samalla tarkistetuiksi.

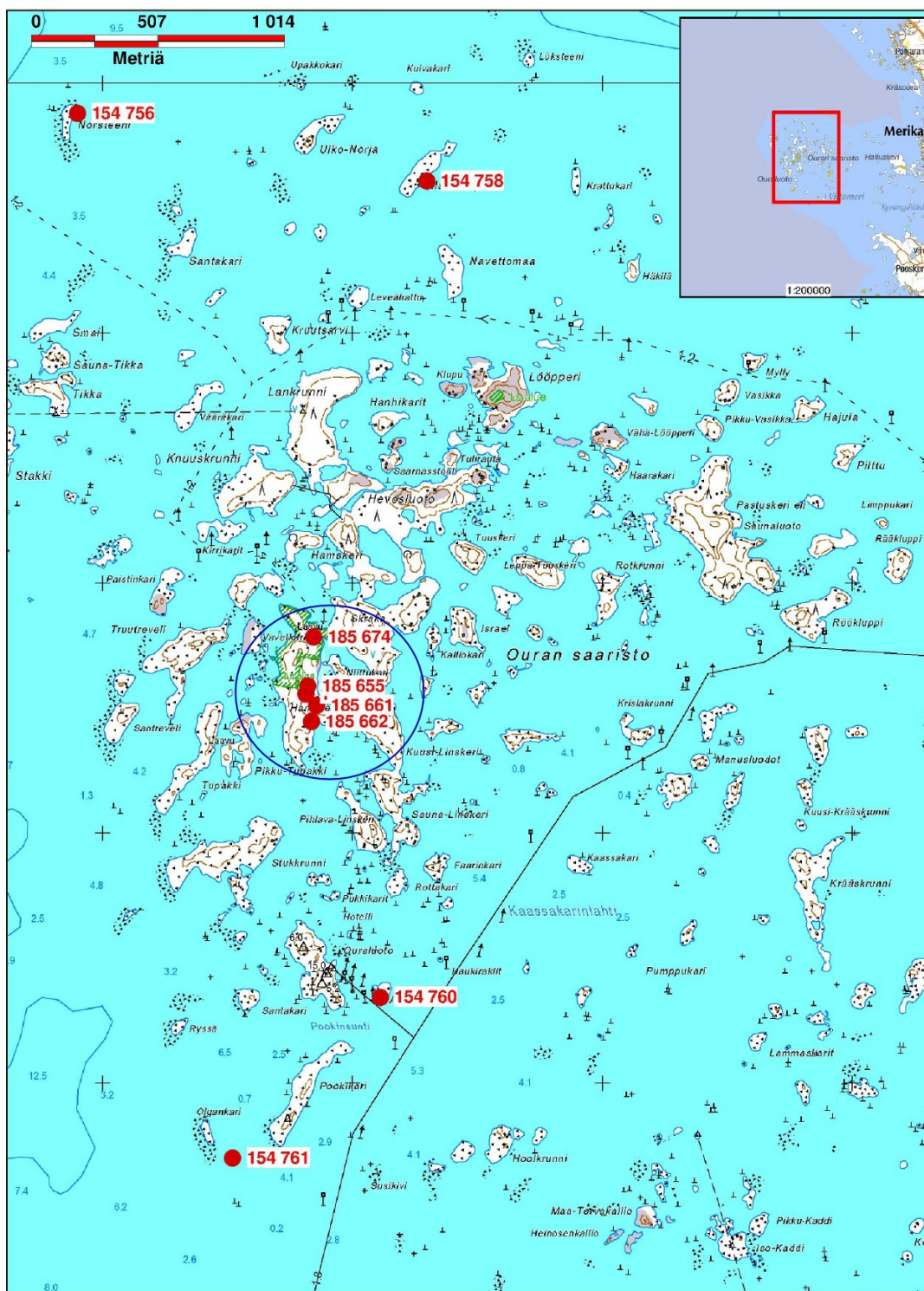
Laidunnuksen loputtua Hamskeri on kasvanut umpeen. Katajikko on kasvanut paikoin lähes läpipääsemättömäksi, ja pikaisessa maastotyössä aika ei riittänyt kaikkien vaikeapääsyisten katajikoiden tutkimiseen. Kaikkia arkeologisia rakenteita ei todennäköisesti havaittu. Maastosta löytyi *tomtning*-jäännös, kivikehä ja paahus, jotka Jansson ja Lindholm olivat havainneet. Lisäksi dokumentoin ennestään tuntemattoman *tomtning*-jäännöksen ja rakennuksen kivijalan osan.

Hamskeri

© Metsähallitus 2013 30.6.2016 15:13:22
© Maanmittauslaitos 1/MML/13

1:20000

Kuva 1. Ouran saariston arkeologiset kohteet Reiskassa. Hamskeri keskellä.

Kuva 2. Hamskerin arkeologiset kohteet (punaiset karttamerkit Reiska-numeroin), lohkareiden päälle nostetut kivet (siniset merkit), rakkakuopat, kivoikasat yms. anomaliaat (vihreät merkit) sekä kulkuloki (harmaa).

Kuva 3. Siirtolohkareelle nostettuja kiviä.

Hamskerille ovat ominaisia siirtolohkareet, joiden päälle on nostettu noin 10–30 kiveä pieneksi kasaksi tai hajanaiseksi rykelmäksi (kuva 3). Näitä siirtolohkareita merkitsin saarelta kaikkiaan 12. Rakenteiden merkitys on tuntematon.

Turussa 30.6.2016

Tapani Tuovinen

Kohteet

Hamskeri 1 tomtning	MH-tunnus: 185655
----------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	995 Yksityinen
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	995 Yksityinen
Rakentamisvuosi:		Kunta:	0
Lukumäärä:	1		

Koordinaatti- selitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 6872587, Y 3201821	Löydöt:	

Taustatiedot

Löydetty maastotyössä 21.6.2016.

Ympäristön kuvaus

Umpeenkasvanutta katajikkoja louhikkoisessa maastossa.

Kohteen kuvaus

E-rinteessä katajien alla on näkyvissä pyörityneistä ja särmikkäistä lohkkareista ladottua SW-NE-suuntaista kylmämuuria, joka päättyy siirtolohkkareeseen ja muodostaa rakenteen N-puoleisen seinän. Muut seinät ovat suuria lohkkareita. Sisäläpimitta noin 3 m. Rakenteet täysin katajan peitossa.

Kohteen rajaus

Näkyvät rakenteet.

Tulkinta

Tomtning-jäännös.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tila: 1 Ehdotettu Laji: 21 Vesakon/aluskasvillisuuden raivaus
Toimenpidevuosi: 2016

Kuvaus:

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi:
2016
Tarkastuspvm: 29.6.2016 Tarkastaja: T. Tuovinen

Kuvaus: Arkeologinen inventointi

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojaus:** 9 Muu suojeluarvo

Selitys:

Selitys:

**Ympäristön
suojaus:**

99 Muu suojeluarvoa sisältävä alue

Selitys:

Kansallispuisto

Tomtning W.

59520 Selkämeren kansallispuisto, Hamskeri 2 tomtning	MH-tunnus: 185656
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	620 Etelä-Suomen luontopalvelut
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	620 Etelä-Suomen luontopalvelut
Rakentamisvuosi:		Kunta:	484 Merikarvia
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 6872556, Y 3201814	Löydöt:	

Taustatiedot

Ensimmäiset tiedot Henrik Janssonin ja Tuomo Lindholmin Selkämeren kansallispuiston arkeologisessa inventoinnissa 2011.

Ympäristön kuvaus

Umpeenkasvanutta katajikkoo louhikkoisessa maastossa.

Kohteen kuvaus

Siirtolohkareen viereen on ladottu kylmämuuri, joka kaartuu lohkareen E-puolelle. Rakenteen sisäläpimitta noin 4 m. Muurin ja siirtolohkareen välissä oleva lattiataso on tasainen. Muurin leveys on noin 0.9 m ja korkeus 0.6 m.

Kohteen rajaus

Näkyvät rakenteet.

Tulkinta

Tomtning-jäännös.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tila: 1 Ehdotettu Laji: 21 Vesakon/aluskasvillisuuden raivaus
Toimenpidevuosi: 2016
Kuvaus:

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2016
Tarkastuspvm: 29.6.2016 Tarkastaja: T. Tuovinen

Kuvaus: Arkeologinen inventointi

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojaus:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	

Ympäristön suojaus:	99 Muu suojeluarvoa sisältävä alue
Selitys:	Kansallispuisto

Tomtning W.

59520 Selkämeren kansallispuisto, Hamskeri 3 kivikehä	MH-tunnus: 185661
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	620 Etelä-Suomen luontopalvelut
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	620 Etelä-Suomen luontopalvelut
Rakentamisvuosi:		Kunta:	484 Merikarvia
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 6872510, Y 3201857	Löydöt:	1

Taustatiedot

Ensimmäiset tiedot Henrik Janssonin ja Tuomo Lindholmin Selkämeren kansallispuiston arkeologisessa inventoinnissa 2011.

Ympäristön kuvaus

Umpeenkasvanutta katajikkoja louhikkoisessa maastossa.

Kohteen kuvaus

Kehämäinen pyörityneistä ja särmikkäistä lohkkareista ladottu kylmämuuri, jonka läpimitta on noin 9 m. Muurin leveys noin 1 metri. E-reunassa muuri nousee siirtolohkkareen päälle. Siirtolohkkareen kyljessä sisäpuolella mahdollisesti romahtanut kiviuni. Sisäpuolella maanpinta lohkkareinen ja epätasainen.

Kohteen rajaus

Näkyvät rakenteet.

Tulkinta

Kivikehä. Rinnastuu muinaisjäännösympäristön ja rakenteen puolesta Paraisten (Korppoon) Jurmon ns. munkinkehiin (esim. Reiska 58472), jotka on tulkittu *tomtning*-jäännöksiksi.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tila: 1 Ehdotettu Laji: 21 Vesakon/aluskasvillisuuden raivaus
Toimenpidevuosi: 2016
Kuvaus:

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu 2016	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi:
Tarkastuspvm: 29.6.2016 Tarkastaja: T. Tuovinen		
Kuvaus: Arkeologinen inventointi		

Viranomais- rekisterinro		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	99 Muu suojeluarvoa sisältävä alue
Selitys:	Kansallispuisto

Kiviuunin tapainen jäännös muurin sisäpuolella.

Kylmämuuri.

59520 Selkämeren kansallispuisto, Hamskeri 4 paahus	MH-tunnus: 185662
--	------------------------------

Kohdetyyppi: 9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija: 620 Etelä-Suomen luontopalvelut
Ajoitus: 7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä: 620 Etelä-Suomen luontopalvelut
Rakentamisvuosi:	Kunta: 484 Merikarvia
Lukumäärä: 1	

Koordinaatti- selitys:	Geometria tuotettu: 4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit: X 6872446, Y 3201836	Löydöt:

Taustatiedot

Ensimmäiset tiedot Henrik Janssonin ja Tuomo Lindholmin Selkämeren kansallispuiston arkeologisessa inventoinnissa 2011 (Hamskeri 04).

Ympäristön kuvaus

Kivikkoisessa rinteessä rannan tuntumassa.

Kohteen kuvaus

Pyöristyneitä ja särmikkäitä kiviä puolikaaressa siirtolohkareen päällä. Sisäläpimitta 0.7 m.

Kohteen rajaus

Näkyvät rakenteet.

Tulkinta

Paahus eli merilintujen metsästyksessä käytetty näkösuoja.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi:
2016
Tarkastuspvm: 29.6.2016 Tarkastaja: T. Tuovinen
Kuvaus:

Viranomais- **Kunto:** 1 Hyvä

rekisterinro:		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	99 Muu suojeluarvoa sisältävä alue
Selitys:	Kansallispuisto

Paahus SW.

Hamskeri 5 rakennuksenjäännös	MH-tunnus: 185674
--------------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	992 Kunta
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	992 Kunta
Rakentamisvuosi:		Kunta:	0
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 6872784, Y 3201845	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Löydetty 25.8.2014, mutta ei dokumentoitu silloin.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Kivikkoinen maasto.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Betoniportaat, joiden leveys on 1.2 m ja korkeus 0.4 m. Muita osia rakennuksesta ei näkyvissä maanpinnalla.
<i>Kohteen rajaus</i>
Näkyvät rakenteet.
<i>Tulkinta</i>
Kalasaunan perustuksen osa, todennäköisesti 1900-luvun alkupuolelta.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2016
Tarkastuspvm: 30.6.2016 Tarkastaja: T. Tuovinen
Kuvaus: Arkeologinen inventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen	9 Muu suojeluarvo

Selitys:	suojelu: Selitys:
Ympäristön suojelu:	99 Muu suojeluarvoa sisältävä alue
Selitys:	Kansallispuisto

Portaat SW (valok. 25.8.2014).